

Laudáció na prof. RNDr. Jozefa Tiňa, DrSc.

Je pre mňa veľkým vyznamenaním a potešením, že môžem predniesť „Laudáció“ na takú významnú osobnosť, akou profesor Jozef Tiňo, DrSc. nepochybne je, a to pri príležitosti udelenia Ceny FIDES ET RATIO. Pri požiadaní o túto úlohu zrejme rozhodujúcu úlohu zohral fakt, že profesora Jozefa Tiňa už dlho osobne poznám, že som s ním úzko spolupracoval a že som bol svedkom a obdivovateľom jeho aktivity nielen na poli vedy, ale najmä na poli šírenia veľmi potrebnej osvetly v oblasti vzťahov medzi vedou a vierou prakticky na všetkých úrovniach slovenskej spoločnosti. Musím začať tým, že už od detských rokov mal menovaný veľmi pestrý a pohnutý život, popretkávaný mnohými nečakanými epizódami a s obdivom musím konštatovať, že bol potrebný silný charakter a veľká morálna dispozícia na to, aby sa cez to všetko mohol úspešne prebiť.

Narodil sa 15. 4. 1932 v Zamutove na východnom Slovensku, kde začal aj svoju zložitú cestu vzdelávania od základnej školy až po získanie najvyššej vedeckej méty – titulu DrSc. Postupne prechádzal meštianskou školou a gymnáziom v Michalovciach, odkiaľ v roku 1949 odišiel do noviciátu v Červenke na Morave. Počas známej barbárskej noci bol internovaný na Králikoch v Čechách. Po prepustení v októbri roku 1950 pokračoval v gymnaziálnom štúdiu a po maturite sa zapísal na Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave, kde po určitých peripetiách – vylúčení a opätovnom prijatí – ukončil štúdium odboru fyzika v roku 1958.

Pestré to mal aj po ukončení vysokoškolského štúdia. Vyučoval na 11-ročienke v Dobšinej a po vojenskej službe na Všeobecnej strednej škole v Bratislave. Jeho schopné gény ho však lákali na výskumnú dráhu a tá sa začala realizovať na Ústave stavebníctva a architektúry SAV a završila na Ústave polymérov SAV, kde vydržal až do dôchodku v roku 2001. V rámci tejto – možno povedať najdôležitejšej a najproduktívnejšej – etapy svojho života absolvoval študijné pobyty v Novosibirsku, v Prahe a v Leicestery. Jeho hlavným zameraním bola teoretická interpretácia spektier elektrónovej spinovej rezonancie. Rozpracoval a navrhol kvantovomechanické metódy pre molekuly s otvorenými sférami. Venoval sa tiež štúdiu molekulovej pohyblivosti v polymérnych systémoch. Výsledky jeho vedeckej činnosti sú obsiahnuté v dvoch monografiách a v 90-tich publikáciách, na ktoré získal vyše 450 ohlasov.

Počas svojej úspešnej vedeckej práce sa profesor Tiňo nevyhýbal ani práci na poli organizácie a riadenia vedy. Bol zakladateľom Grantovej agentúry SAV VEGA a jej prvým predsedom. V roku 1995 bol zvolený za člena Predsedníctva SAV, kde pôsobil dve funkčné obdobia ako podpredseda pre II. odd. Bol podpredsedom Slovenskej komisie pre vedecké hodnosti. Stal sa členom Európskej akadémie vied a umení so sídlom v Salzburgu. Pedagogicky pôsobil na STU v Bratislave, na UPJŠ v Košiciach a na UK v Bratislave. Profesúru získal v roku 1995.

Z hľadiska vyznamenania Cenou FIDES ET RATIO však zrejme najcenejšou bola aktivita profesora Tiňa na poli šírenia inteligentnej osvedy pre slovenský národ. Do tejto činnosti sa s plnou vervou zapojil hneď po odchode do dôchodku, keď bol prijatý do USKI a v úzkej spolupráci s profesorom Hajdukom naplno rozvinul činnosť tejto užitočnej inštitúcie. Po smrti profesora Hajduka prevzal na seba celú zodpovednosť za jej úspešné aktivity. Spočívali najmä v získavaní grantov z významných svetových inštitúcií, akými boli Templeton, Renovabis a Metanexus, v organizovaní početných konferencií a seminárov na aktuálne témy vzťahov medzi vedou a vierou, etikou, filozofiou a globalizáciou a v organizovaní systematického školenia učiteľov, študentov i laikov v týchto medziodborových problematikách.

Srdečnou záležitosťou profesora Tiňa však bol najmä časopis Radosť a Nádej (RAN), ktorého bol hlavným redaktorom a do ktorého aj sám prispel doteraz 18 zaujímavými príspevkami.

Aj keď sa profesor Tiňo v tomto roku vzdal funkcie predsedu USKI, ktorú vykonával od roku 2005, zostal v tomto spolku aktívny ako čestný predseda. Možno konštatovať, že celá s tým spojená jeho aktivita je aj naďalej jeho srdcovou záležitosťou, takže udelenie Ceny FIDES ET RATIO profesorovi RNDr. Jozefovi Tiňovi, DrSc., je absolútne zaslúžené. Je mu potrebné pri tejto príležitosti nielen srdečne pogratulovať, ale aj úprimne poďakovať za veľký kus poctivej práce na poli kultúrnej obrody slovenskej pospolitosti a zaželať mu, aby mu aktivita na tomto poli, podporovaná dobrým zdravím, ešte dlho pretrvávala.

Július Krempaský